

Predtrg v starih časopisih

1807

Tloris Predtrga na Karti regulacije reke Save, 1807 (detajl; vir: ARS)

1831

Gospodinjstva v davčni občini Predtrg, 1831 (po konskripcijskem popisu): 57 gospodinjstev, 48 izključno kmetijskih, 6 izključno obrt in 3 kmetijstvo in obrt. Leta 1831 je v Predtrgu v 41 hišah in 57 gospodinjstvih živel 250 prebivalcev (118 moških in 132 žensk).

Vir: Dežela

1866

Župan France Lotrič. Iz Kranjskega (volitve novih županov). C. k. deželna vlada naznanja, da so volitve novih občinskih (srenjskih) odborov na Kranjskem dovršene. Novi župani v okraji Radoliškem: V Radolici Hijacint grof Thurn-Valsassina, v Lescah Matevž Brenc, v Begnjah Matija Kralj, v Lancovu Jern. Volk iz Brd, v Kamnigorici Albert Kapus vitez Pihelsteinski, v Kropi Janez Zupan, v Ovsišči France Stritih iz dolenje Dobreve, v Mošnjah Jan. Avsenik iz Otoka, v Predtrgu France Lotrič.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 17. 10. 1866

1881

Bike pincgavskega plemena so kupili (na licitandi v Kranji) naslednji gospodarji: Miha Mrak iz Predtrga pri Radovljici ...

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 21. 9. 1881

1895

Letni občni zbor katol. slov. društva za radoljiški okraj se bode vršilo dne 4. junija, to je, v torek po Binkoštih ob dveh popoldne pri Hirshmanu v Radovljici. Natančni vsposed bo prinesel "Slovenec". K obilni vdeležbi vabi odbor kat. slov. društva v Radovljici. Janez Vurnik predsednik, Janez Ažman tajnik.

Vir: Domoljub, 16. 5. 1895

Z gobami se je zastrupil v Predtrgu pri Radovljici tamošnji 63-letni posestnik Franc Kleindienst. Gobe si je mož sam nabral, jih zavžil in umrl.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 2. 8. 1895

1900

Plesna veselica pri Koku. Plesna veselica se vrši v nedeljo, dne 31. Januvarja t. l. v prostorij Jakoba Vogelnika (pri Koku) v Predtrgu. Začetek ob. t. uri zvečer. Vstop prosto.

Vir: Gorenjec, 31. 1. 1900

Samomor. Obesil se je kakor se nam poroča v četrtek dopoldne v Predtrgu pri Radovljici posestnik, po domače Erjavec, pri katerem se je že dlje časa poznalo, da v njegovi glavi ni vse v redu. In ko je pred kratkim izgubil drago lastninsko pravdo, mu je um še bolj otemnel. Ob dvanajstih omenjenega dne je s svojimi delavci zidarji "malcal" in je najbrž zavžit špirit vplival tako blagodejno na njegove možgane, da je šel takoj nato v podstrešje ter se na neslavni način poslovil od tega "puščobnega" sveta.

Vir: Gorenjec, 28. 4. 1900

Samomor. Obesil se je. Dne 26. m. m. v času od 10. – 11. ure dopoldan se je obesil v vasi Predtrg na Gorenjskem iz Radovljice posestnik Franc Vovk, po domače Rjavec in sicer v sobi lastne hiše. Vzrok samomoru je sledeč: Franc Vovk in Franc Zupanc, po domače Cajhen sta se dolgo pravadala zaradi nekih gozdov. Pravda se je izvršila na škodo Rjavca, kateremu je Cajhen provzročil s tem 3.000 gld. škode. Rjavec je bil sled tega ves obupan, kajti 3.000 gld. za kmeta v teh časih niso majhni denarji. Od samega premišljevanja se je revežu zmešalo, da si je naposled vzel življenje. Cajhen ima potemtakem na vesti več kot eno nesrečo. To mu ne bode v blagoslov.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 4. 5. 1900

Druga plat. Iz Radovljice, 14. maja. V 18. št. »Novic«, z dne 4. Maja t. l. je bilo čitati poročilo (o samomoru Franca Vovka). Ker se spodaj podpisani čutim krivo obdolženega, zato si dovoljujem to stvar nekoliko pojasniti. Ni res, da sem mu jaz provzročil s tem 3.000 gld. škode. Res pa je, da si je škodo provzročil Rjavec sam, ki je hotel meni jamo skopati, a je sam vanjo padel. Omenjena škoda pa ni 3.000 gld. ampak le 1.300 gld.. Ni res, da sem mu jaz kriv nesreče, in da mu je zgubljena

pravda pamet zmešala, kajti, pri pameti že več časa ni bil, ker drugače bi ne nastopil tako krivične poti proti meni. Res je, da je bila pravica na moji strani, ki je tudi c. kr. sodišče z pravično razsodbo potrdilo, toraj nisem kriv in nimam na vesti nobene Rjavčeve nesreče.

V Radovljici, dne 10. maja 1900 - Franc Zupanc.

Op. ured.: Mi smo dotično vest posneli po drugih listih.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 18. 5. 1900

Župan Anton Dolžan. Županom v Predtrgu pri Radovljici je izvoljen stari župan, gospod Anton Dolžan iz Predtrga št. 21.

Vir: Gorenjec, 17. 11. 1900

Župan Anton Dolžan. Iz Radovljice se nam naznanja, da je bil izvoljen županom v Predtrgu stari župan gosp. Anton Dolžan iz Predtrga št. 21.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 30. 11. 1900

Župan Anton Dolžan. V Predtrgu je bil dne 11. m. m. izvoljen - kakor že omenjeno - gospod Anton Dovžan županom, gg. Anton Dežman in Janez Valant, vsi iz Predtrga, pa občinskim odbornikom.

Vir: Gorenjec, 7. 12. 1900

1901

Občni zbor pri Hiršmanu. Iz Radovljice se nam piše: V ponedeljek dne 18. T. m. zvečer so se zbrali v prostorih Hirschmanove gostilne k rednemu občnemu zboru člani in članice radovljiške moške in ženske podružnice sv. Cirila in Metoda. Udeležba je bila pri obeh podružnicah kljub slabemu vremenu prav obilna in tako sijajno kakor ta večer se menda prej še ni v vršil v Radovljici noben društveni zbor. Občnemu zboru je sledil zabavni večer, ki s eje prav dobro obnesel. Imeli smo izvrstno godbo na lok, izvrstni moški pevski zbor in izvrstne govornike. Predno se je pričelo zborovanje, je godba zasvirala slovensko himno »Naprej!« Zborovanje moške podružnice je otvoril g. predsednik dr. Janko Vilfan s krasnim vznešenim govorom: zastopnice ženske podružnice pa so obenem zborovale v sosednji sobi. Sklenilo se je tekom poletja prirediti vrtno veselico v večjem obsegu.

Vir: Gorenjec, 23. 3. 1901

1902

Predtrška brv. Iz Radovljice. Vrli hribolazec g. Hugon Roblek je dne 25. M. m. napravil pot iz Kamne gorice, opravljen s krpilji, po 60 centimetrov visokem snegu, čez Polje, Police, Bohinjčeve peči, Bukovje in Predtrško brv v dveh urah srečno prišel v Radovljico.

Vir: Gorenjec, 1. 3. 1902

Bralno društvo Triglav. Občni zbor bralnega društva "Triglav" se je vršil dne 26. decembra 1901 popoldne v gostilni "pri Lectarju" v Radovljici. Načelnik g. Ivan Slibar pozdravi navzoče člane in se zahvaljuje, da ravno delavski stan tako vztraja v društvu in ga gmotno podpira. Potem poroča blagajnik g. Josip Kunčič. Skupni dohodki so znašali K 389-79, troški pa K 321*81, torej prebitek K 67*98. V posojilnici je

naloženih K 337*30 in obresti od 1. prosinca 1900 naprej. Ker imamo v Radovljici tri bralna društva, se mora omeniti, da društvo "Triglav" dobro napreduje. Dalje poroča knjižničar g. Ivan Selan, da je bilo v pretečenem letu za čitanje knjig in časopisov mnogo zanimanja. Prebralo se je 997 knjig. Bralno društvo "Triglav" ima vsake vrste časopise, s katerim je vsakemu članu ustrezno. V novi odbor so bili izvoljeni, in sicer gg.: Ivan Šlibar iz Radovljice, predsednikom; Josip Kunčič s Predtrga, podpredsednikom; Pavel Kristan iz Radovljice, blagajnikom; Ivan Korošin s Predtrga, tajnikom; Ivan Selan iz Radovljice, knjižničarjem; odbornikom pa Ivan Tome iz Radovljice, Ivan Prešern s Predtrga, I. Jelenc z Otoka in Alojzij Vengar z Radovljice. Pregledovalcem računov Fran Korošec iz Radovljice, namestnikom Tomaž Vogeltnik iz Predtrga. Pri prvi seji novega odbora dne 28. decembra se je sklenilo, da se vrši v hotelu "Bastel" maškaradna veselica dne 1. svečana 1903 in sicer z vstopnino za maskirane člane brezplačno, nemaskirane po 20 vin., za maskirane nečlane 20 vin., nemaskirane 40 vin. K obilni udeležbi vabi odbor.

Vir: Gorenjec, 10. 1. 1903

Zbor radovljiške podružnice SPD. Po odhodu g. Aljaža so se sešli skoraj vsi udeleženci v gostilni g. Hiršmana, kjer se je razvila ob mnogem petju in nekaterih napitnicah prav prijetna, neprisiljena zabava do odhoda kranjskogorskih gostov s polnočnim vlakom.

Vir: Planinski vestnik, 1902 (Št. 3)

1903

Zabavni klub v Radovljici vabi na veliko plesno veselico z godbo na lok, ki bode danes, dne 7. t. m. v Mihelnovi gostilni "pri Hirschmanu". Začetek ob osmih zvečer, vstopnina za člane 1 krono, za nečlane 2 kroni, dame proste.

Vir: Gorenjec, 7. 2. 1903

Pokop pusta v Predtrgu. Pustne dni smo imeli pri nas maškare, na pepelnico pa pogreb "pusta". Spored se je vršil, kakor je bilo naznanjeno v mrtvaškem listu, in sicer takole: Ob polpetih se je vzdignil iz hiše žalosti skozi Predtrg mimo graščinskega vrta po radovljiškem trgu proti župnišču in pod mestem skozi radovljiške katakombe v Dol in tam bil izročeni materi zemlji, ali bolje rečeno otrokom, da so ga raztrgali. Pri tem sprevodu je nesel deček svetilko brez luči in šip, za njim fant z velikim vencem iz smerečja, potem štirje nosači, ki so nosili pusta, in zadaj tri maškare, ki so žalovale in jokale. Seveda tudi harmonik ni manjkalo.

Vir: Gorenjec, 28. 3. 1903

Vrtno veselico priredi kmetijska podružnica za Lancovo, Radovljico in Predtrg v nedeljo, dne 5. junija t. 1. ob treh popoldne v gostilniških prostorih g. I. Vogeltnika Predtrgom št. 43. Spored: 1.) Srečkanje; 2.) Razdelitev dobitkov ob šestih; 3.) Šaljiva pošta in 4.) Ples. Med srečkanjem in pri plesu svira radovljiška godba. Cisti dohodek je namenjen za nakup kmetijskega orodja in za zidanje shrambe. Prostovoljni darovi se hvaležno sprejemajo. Za slučaj neugodnega vremena se veselica preloži na 12. junija. K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

Vir: Gorenjec, 30. 5. 1903

Veselica v gostilni Hiršman. Se vrši v nedeljo dne 6. septembra na vrtu g. Mihelna (Hirschmana) ljudska veselica z godbo in petjem. Vspored pevskih in godbenih točk je jako zanimiv in kaže vzbuditi mnogo zanimanja. Pri veselici se vrši tudi srečkanje; šaljiva pošta in koriandoli-korzo pa bodeta skrbela za prosto zabavo. Seveda največ pozornosti vzbuja narodna igra s petjem "Rokovnjači". Domači diletantje se skrbno pripravljajo na to prireditvev, ki naj po dolgem času mirnega spanja vzbudi zopet zanimanje za idealne smotre. Oživi naj zaspano društveno življenje in donese družbi sv. "Cirila in Metoda" in domačemu gasilnemu društvu, v kojih prid je prirejena, obilo denarnega blagoslova. Vstopnina je mala, tako da se more prireditve vdeležiti mnogo občinstva. Seveda se preplačila z ozirom na vzvišen namen hvaležno sprejemajo. Ker se začne veselica ob 4. uri popoldne, so železniške zveze za tuje goste tudi jako ugodne. Za zabavo bo torej dobro skrbnjeno, za telesni blagor pa garantira izborna kuhinja g. Mihelna in dobra pijača.

Vir: Gorenjec, 5. 9. 1903

Rezervarja za vodo v Grabnu. Iz Predtrga pri Radovljici se nam poroča: Županom je bil zopet enoglasno izvoljen g. Anton Dolžan, svetovalcem Anton Dežman in Tomaž Vogelnic, odbornikom pa Jožef Murovec, Janez Prešern, Franc Resman, Alojzij Vogelnic in Jakob Vogelnic. Novi odbor je sklenil, da napravi med Predtrgom in Radovljico v grabnu dva rezervoarja za vodo, kar bo v slučaju požara zelo koristno. Akoravno se zida v Radovljici nova šola, kamor spadajo tudi predtržki otroci, bode občina imela samo 27 odstotkov doklade in še pri tej mali dokladi je prištedila nekaj za omenjena rezervoarja.

Vir: Gorenjec, 12. 12. 1903

1904

Kmetijska podružnica. Redni občni zbor Kmetijske podružnice za Radovljico, Lancovo in Predtrg, se je vršil dne 17. t. m. V odbor so izvoljeni naslednji gg: Ivan Korošin, trgovec v Predtrgu – predsednik, Janez Prešeren, posestnik v Predtrgu – tajnik, Alojz Vogelnic, posestnik v Predtrgu – blagajnik, Anton Dolžan, župan in posestnik v Predtrgu – odbornik, Anton Dežman, posestnik v Predtrgu – odbornik. Po volitvi se je vršila veselica, ki je bila jako dobro obiskana.

Vir: Gorenjec, 23. 1. 1904

Pokop pusta v Predtrgu. Na pepelnično sredo popoldne so vrli Predtržani v slovesnem sprevodu peljali ranjkega »pusta« iz Predtrga skozi Radovljico na lancovski most, kjer so ga izročili hladnim savskim valovom v počitek. K temu sprevodu so prej vse svoje znance in prijatelje povabili s primernimi mrtvaškimi listi in en tak list so poslali tudi g. dekanu, a ta ni hotel priti gledat zadnjih pustnih svečanosti, ampak se je raje umaknil. Skoda! To bi lahko dalo zopet nekaj pustne tvarine za na prižnico!

Vir: Gorenjec, 5. 3. 1904

Silvestrov večer priredi "Zabavni klub" v prostorih gostilne Hirschmanove (pri Mihlnu), pri katerem bode svirala godba na lok. Začetek ob polosmih zvečer.

Vir: Gorenjec, 24. 12. 1904

1905

Izpred sodišča. (Delo mu ne diši). Piše se nam: V nedeljo je bil v Radovljici aretiran in v zapor odpeljan brezposelni Viktor Levec, sin v Radovljici bivajočega knjigoveza, ker je ukradel v gostilni pri Hirschmanu suknjo gostilničarja Michelna ter jo je skrnil v drvarnico pri stanovanju svojega očeta. Suknjo so oiožniki našli pri hišni preiskavi in jo oddali sodišču kot "corpus delicti". Viktorju Levcu ne diši nobeno delo ter so je kot nekak pustolovec klatil okrog po radovljiških gostilnah in po okolici. Ker pa riazna vreča ne stoji po koncu in ker si gospod Viktor Levec noče služiti kruha s poštenim delom, potem se seveda morajo njegovi dolgi prsti poslužiti drugih pripomočkov, katerih je menda bolj navajen kakor poštenega dela.

Vir: Gorenjec, 4. 2. 1905

Maškarada Zabavnega kluba v Radovljici ki seje vršila 18. t. m v Hirschmann-Mihljevi gostilni, se je obnesla povsem izborno. Toliko obiskovalcev, med njimi jako veliko finih, elegantnih mask še ni bilo na nobeni predpustni veselici, kar jih je priedil zabavni klub. Udeležili so se veselice skoraj bi rekli vsi Radoljčani ter prijatelji zabavnega kluba iz bližnjih pa tudi iz oddaljenih krajev, kakor iz Kranjske gore, Škofje Loke i. dr. Napolnjeni so bili vsi prostori popolnoma, akoravno je bila tretjina obiskovalcev vedno na plesišču. Ker je domača godba na lok res izborno in pridno igrala; plesalo se je do ranega jutra. Žalibog, da majhni prostori ne ustrezajo več tukajsnim sedanjim zahtevam. Med odmorom se je sestavil pevski zbor ad hoc in ker se je naposled godba preselila v drugo sobo, kjer so bili gostje neplesalci, je dobila maskarada za nekaj časa značaj koncerta. Gotovo bode ta veselica ostala večini posestnikov v prijetnem spominu!

Vir: Gorenjec, 25. 2. 1905

Sklene se popraviti kanal v Žabnici kakor tudi vodnjak pod mestom ob Kristanovi hiši in napraviti novo svetilko ob železniškem mostu.

Vir: Gorenjec, 27. 5. 1905

Veselico priredi kmetijska podružnica za Radovljico, Lancovo in Predtrg dne 15. oktobra t. 1. v gostilniških prostorih g. Jakoba Vogelnika v Predtrgu 43. Začetek ob 3. uri popoldne. Spored : Srečkanje, godba in petje. Vstop prost. K obilni udeležbi vabi najuljudneje odbor.

Vir: Gorenjec, 14. 10. 1905

1906

Plesno veselico, katero priredi prostovoljno gasilno društvo v Radovljici na dan 14. januarja 1906 v prostorih gosp. Ivana Kristana v Predtrgu. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina 40 vin. Čisti dobiček namenjen je za napravo gasilnega orodja. Za prijazen obisk vabi odbor.

Vir: Gorenjec, 13. 1. 1906

Prodaja gostilne Hiršman - Prodati namerava gosp. Hirschmann svojo dobroznano gostilno ob zelo frekventirani cesti. Podjetnim gostilničarjem se nudi lepa prilika. Pri hiši je velik vrt in precej zemljišča.

Vir: Gorenjec, 18. 8. 1906

Sartorijeva vila. Temelj novi enonadstropni hiši poleg Hirschmannove gostilne je začel kopati tukajšnji ključavničarski mojster in posestnik gosp. Sartori.

Vir: Gorenjec, 18. 8. 1906

Volitve v Predtrgu. Občinska volitev v občini Predtrg se jo vršila 23. t. m. Soglasno jo bil izvoljen že dolgoletni župan g. Anton Dolžan. Sicer se je dolgo branil, ker so pa gg. odborniki le zahtevali, naj prevzame županstvo, se je končno vdal. Za svetovalca sta izvoljena gg. Tomaž Vogeltnik in Alojzij Vogeltnik; odborniki pa so: Anton Dežman, Jožef Muhovc, Anton Mrak, Ivan Kristan, Ivan Prešern; namestniki pa: Ivan Valand, Jakob Vogeltnik, Ivan Pogačar, Ivan Pirh, vsi posestniki Predtrgom.

Vir: Gorenjec, 27. 10. 1906

Vila Sartori. Obsežna enonadstropna vila g. Sartorija, poleg Hirschmannove gostilne, s ponosno kupolo je pod streho. Vila bo v okras vsej okolici.

Vir: Gorenjec, 17. 11. 1906

Prošnja za priklop k vodovodu. Prošnje občine Predtrg in vasi Studenčice in Hraše za priklopitev k radovljiško-leškemu vodovodu se odstopijo vodovodnemu odseku s pripomnjo, da se zgradba vodovoda radi teh prošnja na noben način ne sme zavleči.

Vir: Gorenjec, 7. 12. 1906

1907

Sartorijeva vila poleg Hirschmannove gostilne je dograjena, da se bo moglo v par tednih že stanovati v njej. Jako pripravna stavba za letoviščarje.

Vir: Gorenjec, 22. 6. 1907

Prememba posesti v Radovljici. Gospod Egidij Hirschmann je svojo dobro znano gostilno v Predtrgu pri Radovljici prodal g. Kleindinstu, ondotnemu domačinu.

Vir: Gorenjec, 14. 9. 1907

Prevzem. Povodom prevzetja stare, dobro znane gostilne "pri Hirschmannu" Predtrgom pri Radovljici priredi se jutri v nedeljo, dne 6. oktobra t. l. ob treh popoldne veselico, pri kateri svira radovljiška godba na lok. Vstopnina prosta.

Vir: Gorenjec, 5. 10. 1907

1908

Veselica. Preprosto domačo veselico brez vstopnine imamo v znani gostilni "Hirschmann", ki jo je prevzel gosp. J. Kleindienst brat ravnokar imenovanega begunjskega župnika. Svira domača godba na lok. Ker je novi gostilničar znan kakor vrl narodnjak, je pričakovati mnogo udeležbe.

Vir: Gorenjec, 22. 2. 1908

Nesreča na žagi. V ponedeljek popoldne se je ponesrečil na žagi g. J. Dorniča žagar J. Dobravec iz Predtrga. cirkular ga je zagrabil za levo roko ter mu popolnoma

odtrgal mezinec, a dva prsta mu tako poškodoval, da mu jih najbrže odrežejo.

Vir: Gorenjec, 22. 2. 1908

Zastopnik šole za občino Predtrg. Volitev novega okrajnega šolskega sveta se je vršila dne 14. t. m. Volitve se je udeležilo 28 odbornikov všolanih občin Radovljica, Lesce, Lancovo in Predtrg. Volitev je pokazala lepo soglasje, ki vlada med občinskimi odbori imenovanih občin ravno glede šole. Kajti ravno ta, skoro soglasna volitev jasno in glasno priča, da ljudstvo želi imeti dobro šolo, ker vé, da le dobra šola more dati pravi temelj sedanjemu težkemu življenju. Izmed 28 glasov so dobili 25, oziroma 26 glasov sledeči možje odborniki: Gogola Josip, posestnik iz Nove vasi kakor zastopnik občine Lesce; Vogelnik Tomaž, po domače Oparnik, posestnik iz Predtrga, kakor zastopnik te občine; Mulej Valentin, posestnik in gostilničar iz Lancovega, kakor zastopnik te občine, a za občino Radovljico sta bila izvoljena posestnik in krojaški mojster Josip Pogačnik in deželni poslanec dr. J. Vilfan ...

Vir: Gorenjec, 18. 4. 1908

Draženje lova. Dan 28. aprila je bil važen za gorenjske lovce. Ta dan so se dražili lovi Gorenjske, oziroma radovljiškega okraja, kar se jih ni podaljšalo pod roko. Umevno je, da so se podaljšali "pod roko" edino le taki lovi, ki jih imajo pravico oddajati občine, ki so izključno v rokah pristašev "Kat. Slov. Stranke". S takim postopanjem kažejo take občine, kako vestno skrbe za večje dohodke svojih občanov. - Radovljiški občinski lov je zdražil g. R. Kunstelj, a predtrškega pa g. Lavrenčič iz Lesec

Gorenjec, 2. 5. 1908

1909

Možnosti podaljšanja vodovoda. Vodovodno vprašanje povzroča mnogo skrbi in govorjenja tako po Radovljici, še bolj pa po okolici. Pereče je to vprašanje postalo za mošenjsko občino. Mnogi, nepoučeni krogi so baje mnenja, da nasprotuje radovljiška občina mošenjski občini radi vodovoda. Uverjeni smo, da ga menda ni v Radovljici človeka, ki bi nasprotoval tej ideji, a glavne zavirajoče bo pač treba iskati drugje, namreč tam, kjer odločujejo vso zadevo. Da ne more zadostovati vodni nabiralnik s 100 hl za toliko občin, mora izprevideti vsak razsoden človek, a tega menda ne umevajo gospodje v Ljubljani, kajti drugače bi ne delali takih „imenitnih načrtov“, da se naj priklopi radovljiškemu vodovodu še enotni vodovod Hraše, Predtrg in - Ljubno. Menda ne živimo več v oni dobi, ko je Mojzes lahko pričaral s svojo palico vodo iz vsake skale.

Vir: Gorenjec, 10. 4. 1909

Stroški podaljšanega vodovoda. Zanimivo je bilo poročilo o vodovodnih načrtih, ki jih je izdelal deželni odbor. Soglasno se sklene graditi, oziroma podaljšati vodovod v Podmesto s preostalim doneskom 20.000 kron, ki se je prihranil pri gradbi radovljiškega vodovoda. - Daljša debata se je vnela pri obravnavi "enotnega" vodovoda, ki naj velja kakor nekak podaljšek radovljiškega vodovoda, namreč Hraše-Studenčice s stroški 25.000 K, Predtrg s stroški 12.000 K in Ljubno 44.000 K, skupni stroški 81.000 K. Sklenilo se je soglasno, da občinski zastop mesta Radovljice nima nič proti graditvi tega "enotnega" vodovoda, temveč stoji kakor prej na stališču, da morajo imeti prvi graditelji radovljiškega vodovoda to prednost, da jim ne bo

zmanjkalo nikdar vode.

Vir: Gorenjec, 17. 4. 1909

Predstavitev projekta. Velevažno posvetovanje se je vršilo dne 29. aprila v gostilni Bastl ki je veljalo uresničenja naprave električne centrale ob Završniči, ki jo nameravajo zgraditi občine: Bled, Gorje, Breznica, Mošnje, Lesce, Radovljica, Predtrg, Begunje, Jesenice in Koroška Bala. Posvetovanja so se udeležili vsi župani imenovanih občin, mnogo obč. svetovalcev in odbornikov. Deželni odbor sta zastopala dr. E. Lampe in stavbeni nadsvetnik Ivan Klinar. Po kratkem nagovora deželnega odbornika dr. E. Lampeta je pojasnil vso zadevo prav obširno nadsvetnik I. Klinar, in sicer s tehničnega, finančnega in rentabilitetnega stališča. Poročujoč s tehničnega stališča se je dotaknil poročevalec mnenja raznih strokovnjakov, in sicer je podjetnik Tobell izjavil, da bi se z lahkoto doseglo vobče do 1000 konjskih sil, v kar bi bilo potrebnih 1200 sekundnih litrov. Inženir I. Ross je enakega mnenja, kakor tudi podjetnik Janesch, ki sta tudi izjavila, da bi se lahko dobilo do 900 konjskih sil.

Drugačnega mnenja je seveda "Kranjska industrijska družba", ki pravi, da se povprečno dobi pri Završnici le okrog 250 sekundnih litrov, ki bi pa nikakor ne zadostovali za napravo takega podjetja. Da je to poročilo očitvidno enostransko in nalašč tako zavito, je takoj opomnil nadsvetnik Klinar. S tega stališča bi bilo tedaj podjetje ugodno.

Kar se pa tiče stroškov, bi tudi ne bilo podjetje neizpeljivo, ker bi se dobilo že toliko odjemalcev, da bi se zadeva izplačala. In slednjič je potrebni kapital že takorekoč tu, kajti zastopniki posameznih občin so že obvezno dali izjave, s katerim kapitalom pristopijo posamezne občine, med katerimi omenjamo, da pristopi občina Bled z 300.000 K in občina Radovljica s 100.000 K. Potrebni kapital je tedaj zbran, ki je proračunjen na okroglo 650.000 K.

Razgovora so se udeležili razni udeleženci, a g. Cop je vsestransko popolnil mnenja raznih tu navedenih strokovnjakov ter toplo zagovarjal to podjetje. Na predlog župnika I. Potočnika se je na to sklenilo, da se osnuje ožji odsek, v katerega polije vsaka občina po dva zastopnika, a prvi sestanek tega odseka naj skliče radovljiški župan dr. J. Vilfan. Ta odsek bo imel po mnenju nadsvetnika I. Klinarja izdelati natančni načrt, natančni proračun in storiti potrebne korake v vodopravnem oziru. Deželni odbornik dr. E. Lampe je omenil končno, da bo deželni odbor podpiral vsestransko ta odsek in da mu da na razpolago tudi strokovne izvedence in upa, da se uresniči to prvo podjetje te vrste na Kranjskem.

Gorenjec, 8. 5. 1909

Pretep. Vsled pretepa smrt. V torek na večer so se sporekli zidarski delavci - po večini Lahji - v Predtrgu med seboj. Pri tej priliki je sunil podjetnikov sin Šturma nekega svojega pajdaša, ki je bil znan pod imenom Žani z ного v trebuh. Nesrečneža so dobili potem v četrtek zvečer mrtvega na domačem skednju. Obdukcija je pokazala, da je bil sunec tako silovit, da je pretrgal poškodovancu čreva, vsled česar je nastopila smrt. Sturma so zaprli, ki priznava svoje dejanje.

Vir: Gorenjec, 29. 5. 1909

Samoobramba. Od obtožbe oproščen. Zvečer dne 25. mejnika t. l. sta se v Predtrgu pri Radovljici suvala radi nekega prepira laška zidarja Janez Šturma iz Vidma na Laškem in Janez Marchiola. Ker je bil slednji precej agresiven se je prvi branil proti napadalcu s nogami, ker so ga za roke držali njegov oče in drugi tovariši. Pri tem je pa zadel Marchiola tako nesrečno v trebuh, da mu je predrl črevo, kar je povzročilo,

gnojenje trebušniče, vsled česar je tudi Marchiola dragi dan v deželni bolnici umrl. Sodišče je ta čin smatralo kot opravičen samobran, ha ga jo od obtožbe oprostilo.

Vir: Gorenjec, 17. 7. 1909

Mlad samomorilec. Pretečeno nedeljo se je obesil na skednju svojih starišev v Predtrgu poleg Radovljice 15 letni čevljarški učenec Janez Erman. Fantič je bil vedno jako dostojnega in mirnega obnašanja in tisto nedeljo je bil še pri prvi maši. Okrog poldneva so ga dobili domači obešenega na skednju. Pred smrtjo se je še slekel do nazega. Vzrok samomora je bila hipna blaznost.

Vir: Gorenjec, 31. 7. 1909

Župan Kristan. Občina Predtrg je dobila novega, odločno naprednega župana g. Ivana Kristana. Občini Predtrg je čestitati, da si je izabrala tako vsestransko naobraženega in izkušenega moža županom, a novemu županu kličemo: čvrsto na delo.

Vir: Gorenjec, 20. 11. 1909

Lov predtrške občine, ki ga je imel dosedaj v zakupu g. P. Lavrenčič, je dobil v roke g. R Kunstelj in sicer ga je g. Lavrenčič prostovoljno odstopil g. Kunstelju. - Ker ima sedaj g. Kunstelj tako radovljiški kakor tudi predtrški lov v najemu, upamo, da ga bo pravilno izvrševal in izkušal v njem zarediti vsaj medvede, ko bo prišel zajc na boben po novem lovskem zakonu.

Gorenjec, 4. 12. 1909

1910

Ples za obrtno šolo. Radovljiški obrtniki so prišli na dobro idejo. Dne 2. februarja so priredili sijajen ples v znani gostilni Hiršman v Predtrgu in sicer je bil čisti dobiček namenjen tukajšnji obrtno-nadaljevalni šoli. Obisk je bil naravnost nepričakovano mnogobrojen. Vstopnic se je izdalo skoro 300. Izmed odličnjakov, ki so pohiteli na to veselico, omenjamo le deželnega poslanca in župana dr. J. Vilfana s soprogo, c. kr. okraj, glavarja Župneka, c. kr. okraj, komisarja E. Kordina, a tudi ostalo uredništvo je bilo kaj častno zastopano. Zabava je bila v resnici prav prisrčna in domača. Želimo le, da se priredi slična veselica vsako leto. Gmotni vspeh je prav dovoljen, kajti obrtno-nadaljevalna šola dobi lep prispevek v znesku 106 kron.

Vir: Gorenjec, 5. 2. 1910

Kristan na Triglavu. Četverica čvrstih Radovljičanov, obstoječa iz gg. A. Hutha. St. Koširja, Iv. Kristana in dr. M. Trillerja je pohitela praznovat novoletnico na našega očaka Triglava, in sicer v Kredarico, ki ima lepo visočino 2556 m. Izlet, ki je bil spojen s precejšnjim težavami, je bil prav zanimiv. Upamo, da dobimo natančnejši opis tega izleta. Krepkim planincem naš pozdrav!

Vir: Gorenjec, 5. 2. 1910

Porotnika Dolžan in Kristan. Izžrebani so za prvo dobo porotniškega zasedanje pri deželnem sodišču, ki so prične dne 28. februarja, naslednji gospodje z Gorenjskega: Matevž Avsenek, posestnik v Vrbnjah pri Radovljici; Lovro Baloh, posestnik na Jesenicah; Anton Dolžan, posestnik in kolar v Predtrgu pri Radovljici; Friderik Finžgar, gostilničar in posestnik na Brezjah; Josip Globočnik, trgovec v Železnikih;

Josip Golob, posestnik in hotelir v Kranju; Viktor Grau; posestnik in mizar v Zgornji Šiški; Ivan Kristan, posestnik in zasebni uradnik v Predtrgu pri Radovljici; Anton Novak, strojevodja v pok., in posestnik v Spodnji Šiški; Ivan Pretnar, trgovec in posestnik na Zagoricah pri Bledu; Josip Ribič, posestnik v Gozdu pri Kranjski gori in Anton Štirn, posestnik in gostilničar v Spodnji Šiški.

Vir: Gorenjec, 19. 2. 1910

Požar na stanu. C. kr. državna železnica ima pa res smolo v bližini Radovljice. Ni dovolj, da ji tisti "slavnoznani" tunel dela toliko preglavice, ker morajo delati nočindan, prišla je še druga nesreča na njo. Pretečeno sredo, to je 9. t. m. je odletela iskra iz vlaka, ki prihaja v naše mesto ob 1 uri in 7 minut in vžgala je nasade na takozvanih gozdnih parcelah "Na Stanu". Štirim posestnikom je napravila precej škode, najbolj je pač prizadet župan Predtrški Iv. Kristan. K sreči, da so v bližini delali ravno železniški delavci, ki so pogasili še dokaj hitro požar, kajti drugače bi bilo joj. Radovedni smo, kako se bo obnesla železnica. Menda se ne bo pustila rubiti.

Vir: Gorenjec, 12. 3. 1910

Pogreb Petra Praprotnika. V ponedeljek, 11. t. m. smo pokopali prerano umrlega posojilniškega uradnika Petra Praprotnika v najlepši moški dobi 28 let. Pogreb je bil nad vse sijajen, kar dovolj jasno priča, da je pokojnik vžival vsestransko zaupanje radovljiškega prebivalstva in okolice. Ker je bil pokojnik zvest član "Sokola", izkazal mu je le-ta tudi zadnjo čast v polni meri. Poleg domačega "Sokola" je prihitel tudi "Sokol" z Bleda in Kamnegorice. - O žalostni smrti tega nadebudnega moža se je vnela med ljubljanskima dnevnikoma cela vojska. Resnici in javnosti na ljubo izjavljamo tu, da sta to tragično usodo povzročili na eni strani hudomušnost, a na drugi strani vročekrvnost. Znano je bilo vobče, da je bil ranjki jako hudomušen in v tej svoji navadi je nahrulil tudi tukajšnjega gostilničarja Iv. Kleindienst, a ta ga je po nesreči tako udaril po nosu, da je priletel z glavo ob zid, a potem je padel na tla in tu je dobil tako poškodbo, da je umrl po preteku 14 dni. V koliko zadene tu krivda Iv. Kleindienst, pokaže prihodnjost. Pokojniku blag spomin!

Vir: Gorenjec, 16. 4. 1910

Pretep s smrtjo. Afera Praprotnik - Kleindienst pred sodiščem. 19. t. m. se je vršila pred tukajšnjim okr. sodiščem obravnava proti Ivanu Kleindienstu iz Pretrga radi udarca, ki ga je na velikonočno soboto dal pokojnemu Petru Praprotniku. Sodišče ga toži prestopka po § 431 k. z., tedaj radi lahke telesne poškodbe. Zastopnik vdove umrlega Praprotnika dr. M. Triller (pisarna dr. Vilfana) je predlagal, da se odstopijo vsi akti posvetovalni zbornici c. kr. deželne sodnije v Ljubljani, da se izrazi o daljnem postopanju. O izidu obravnave poročamo pravočasno.

Vir: Gorenjec, 23. 4. 1910

Porotnik Mrak. Glavnim porotnikom za letošnje drugo porotno zasedanje so izžrebani: Franc Dolžan, posestnik in gostilničar, Josip Pogačnik, posestnik in krojaški mojster, oba v Radovljici, in Anton Mrak, posestnik v Predtrgu.

Vir: Gorenjec, 30. 4. 1910

Župan Mrak. Izžrebani porotniki za drugo dobo porotnega zasedanja v Ljubljani so naslednji gospodje z Gorenjskega: Ivan Bergant, trgovec in posestnik v Stari Loki; Edvard Dolenz, trgovec in posestnik v Kranju; Ivan Debevc, orožniški stražmojster v pok. in posestnik v Kamni gorici; Franc Dolžan, posestnik in gostilničar v Radovljici;

Franjo Kocjančič, posestnik na Dovjem; Josip Kenda, gostilničar in posestnik, in Josip Klemenčič, trgovec, oba v Kamniku; Josip Kuralf, trgovec v Gornjih Domžalah; Ivan Legat, posestnik na Jesenicah; Ivan Legat, posestnik in restavrater v Lescah; Anton Mrak, posestnik in župan v Predtrgu; Anton Muller, trgovec v Stobu; Josip Pogačnik, posestnik v Radovljici; Lovro Sušnik, posestnik v Skofji Loki; Anton Slatnar, trgovec v Kamniku, in Jos. Seidl, mesar in posestnik v Sp. Šiški.

Vir: Gorenjec, 7. 5. 1910

Odbornik A. Kalan. "Kmetška hranilnica in posojilnica s sedežem v Radovljici, se je ustanovila pretečeni teden. V odboru so: Iv. Bulovec, Radovljica; Drolc Martin, Radovljica; Flor. Janc, Radovljica; A. Kalan, Predtrg; A. pl. Kappus, Kamna gorica; Iv. Novak, Radovljica; T. Potočnik, Breznica; J. Resman, Gorica (Mošnje); I. Trunk, Begunje, in Leop. Varl, Radovljica. - Zavod prične s svojim delovanjem menda že s 1. junijem.

Vir: Gorenjec, 14. 5. 1910

Državna podpora za podaljšanje radovljiškega vodovoda. C. kr. poljedelsko ministrstvo je dovolilo 40 odstotni državni prispevek v znesku 32.000 K k podalšanju radovljiškega vodovoda v Hraše, Studenčice, Predtrg in Ljubno. - Ker je vodovod že vpeljan do Dobrega polja, bodo Ljubenčanje kmalu spoznali vso dobroto radovljiškega vodovoda. Do takrat, ko bo ves ta velikanski vodovod srečno pod streho, bo pač na mestu, da imenujemo vse one občine, ki uživajo in ki bodo uživale ta vodovod onega moža svojim častnim občanom, ki je položil takorekoč temelj temu vodovodu in ki je storil vse potrebne korake, da se je v tako kratkem času zvršilo to drago podjetje. In ta mož je radovljiški župan in deželni poslanec - dr. Janko Vilfan.

Vir: Gorenjec, 9. 7. 1910

Prispevek ministrstva za podaljšanje vodovoda. Županstvo Predtrg pri Radovljici je prejelo v sredo obvestilo deželnega odbora, da je poljedelsko ministrstvo dovolilo 40% prispevek za podaljšanje radovljiškega vodovoda po Predtrgu, za Hraše, Studenčice in Ljubno. S tem je izpolnjena želja teh vasi, da dobijo tudi preprotni vodovod.

Vir: Gorenjec, 23. 7. 1910

Nesramen gostilničar. Gostilničar Klendienst iz Predtrga pri Radovljici, znan iz žalostne afere s pokojnim Praprotnikom ima zelo dolg jezik, ki ga utegne še tepsti, zlasti ker sodnijska obravnava zaradi udarca, ki ga je zadel Praprotniku, proti njemu še ni končana. Ko je namreč v njegovi krčmi sedela družba, razgovarjajoč se o tem in onem, pravi nek dostojen pristaš S. L. S.: "Čez Sokole nič ne rečem, čez čuke pa tudi ne, ker je tam moj sin za nekaj viš'ga." Bahavi Kleendienst pa se mu odreže: »Kaj bodo Sokoli, če ga enkrat kvofš, je pa hin". Brez vsakega drugega komentarja.

Vir: Gorenjec, 23. 7. 1910

Ogled Predtrga radi vodovoda. Predtrg dobi vendar vodovod. V torek so imeli Predtržani krajevni ogled radi vodovoda, katerega sta se udeležila tudi deželni odbornik dr. E. Lampe in deželni stavbeni nadsvetnik Sbrizaj. Čudna so pota usode. Ko se je pripravljalo za vodovod v Radovljici, je radovljiški župan dr. J. Vilfan skoro prosil Predtržane, da se priklopijo k temu podjetju, a premodri možakarji so v svoji kratkovidnosti kratko malo odklonili to ponudbo, češ - mi imamo dovolj vodnjakov - in menda so bili tudi prepričani, da voda ne bo tekla "sama v breg". Ko so pa ti

možakarji sprevideli, kako blagodejna naprava je vodovod, so pa pričeli moledovati od Poncija do Pilata, da bi dobili tudi oni vodovod. Slednjič se jim je vendar posrečilo dobiti to, kar so prej ošabno odklanjali.

Vir: Gorenjec, 10. 9. 1910

Vlak povozil kravo. Smrtna nesreča. Pretečeno sredo je povozil vlak, ki prihaja v Radovljico iz Ljubljane ob 5. uri 14 minut med prvo in drugo čuvajnico proti Ljubljani prav lepo kravo posestniku I. Mraku, po domače "Žilhu" iz Predtrga ter je vso raztrgal. Krava je ušla s pašnika na tir in za kazen jo je doletela smrt. Posestnik ima škode nad 300 kron. Nauk: kmetje ne izročajte mladoletnim pastirčkom svoje živine!

Vir: Gorenjec, 10. 9. 1910

Otroka povozil. Pretečeni torek je povozil nek voznik iz Brezj, ker je prehitro vozil po ozki cesti v Predtrgu komaj triletnega fantička posestnika Golmajerja. Poškodbe so težke, kajti došli zdravnik je imel mnogo truda in dela, predno je malemu revežu sešil obraz in mn pritr dil skoro odtrgano uho. Starši, pazite na otroke. Takim voznikom bi bilo dobro zabičiti temeljito: na ovinkih vozite počasi.

Vir: Gorenjec, 10. 9. 1910

Afera Kleindienst-Praprotnik pred sodiščem. Kakor smo že poročali, toži zdaj tudi državno pravdnštvo radovljiškega Kleindiensta radi pregreška malomarne usmrtilve hranilničnega uradnika "Sokola" Praprotnika pred deželno sodnijo. Zanimiva razprava o tem slučaju, ki stoji v vrsti v zadnjem času se množecih političnih ubojev, se bode vršila v kratkem. Razprava je javna kakor porotne In vse droge obravnave. Vdovo usmrčenega Praprotnika in njene odškodninske zahteve bo zastopal gosp. odvetnik dr. Oblak, obtoženca pa zagovarja gosp. dr. Furian. O izidu bomo poročali.

Vir: Gorenjec, 17. 10. 1910

Poroka Kalanove hčerke. V ponedeljek, dne 21. t. m. se je poročila tu hčerka posestnika Mat. Kalana iz Predtrga z g. Jožefom Ambrožičem, posestnikom in gostilničarjem iz Ljubnega. Bilo srečno!

Vir: Gorenjec, 26. 11. 1910

Gradnja vodovoda v Predtrgu. Vodovod v Predtrgu že kopljejo in bo v kratkem dovršen. Dela ga tvrdka Rümpel, ki ima v delu okrog 40 delavcev. Radovedni smo, ako bodo sedaj verjeli vsi oni neverjetni Tomaži, da voda tudi vkreber teče, če se hoče.

Vir: Gorenjec, 3. 12. 1910

Predtrg ima vodovod. Vodovod v Predtrgu je dovršen. Ljudje so sedaj prav zadovoljni in tudi verujejo, da voda lahko v breg teče. Predtržani so sedaj pri volji - prodati svoje "štirne" ali jih pa oddati kakemu muzeju proti primerni nagradi. Se boljše bi pa bilo, ko bi si s teh "štirn" napravili spomenik v spomin one kratkovidnosti, ko niso hoteli poslušati nasvetov radovljiškega župana dr. Janka Vilfana, ki jim je ponujal že takrat vodovod, ko ga je dobila Radovljica.

Vir: Gorenjec, 12. 12. 1910

Afera Kleindienst - Praprotnik pred sodiščem. Pred ljubljanskim deželnim sodiščem se je vršila obravnava proti gostilničarju Ivanu Kleindienstu iz Predtrga pri Radovljici, ki je, kakor znano, 29. marca 1910 udaril Petra Praprotnika, uradnika radovljiške posojilnice, s tako silo po glavi, da je isti nato za bolečinami umrl. Obtoženec je bil obsojen po § 411 na 14 dni zapora, civilnopravni zahtevki tožitelja — vdove pokojnika — pa so bili zavrjeni.

Vir: Gorenjec, 4. 2. 1911

Razpisana nagrada. Iz Predtrga pri Radovljici. Razpis nagrade 200 kron za občinske reveže. Dne 10. septembra smo imeli v Predtrgu volitev novega občinskega odbora. Za časa te volitve so se združili domači liberalci in socialni demokratje in so nesramno hujskali in lagali proti kandidatom Slovensko Ljudske Stranke in s tem več volivcev in volivk preslepili, da so volili ž njimi. Med možmi, ki sta posebno Predtržane z neresnicami begala, sta bila Tomaž Vogelник, po domače Oparnik, in pa Klobčar. Ta dva sta govorila, da če zmaga katoliška stranka, potem bodo morali Predtržani plačevati za novo gospodinjstvo šolo silno veliko doklade in g. Oparnik je naravnost trdil, da bode prišlo na vsak goldinar 75 kraje, doklade. Zato pa sedaj v imenu svojih somišljenikov s polnim imenom pozivljam oba imenovana posestnika, da to svojo trditev tudi javno v časopisju dokažeta. Če dokažeta to kot resnično, dobita nagrade 200 kron, da jih novo izvoljeni občinski zastop razdeli med domače občinske reveže. Denar sem položil za sedaj v roke bivšega naprednega župana g. Kristana. Če pa ne bodeta tega dokazala in se nič javno oglasila, potem pa naj Predtržani vedo, kakšna sta ta dva moža in koliko je verjeti njunim obrekljivim in hujskajočim besedam. — Sedaj pa na dan z dokazi! Reveži čakajo nagrade! — Predtrg, dne 14. septembra 1911. — Josip Tepina, novoizvoljeni občinski zastopnik S. L. S. v Predtrgu!

Vir: Domoljub, 21. 9. 1911

Vodarina naj se plačuje po davkih. V Predtrgu pri Radovljici je občinski odbor v svoji seji z dne 8. oktobra soglasno sklenil, da se stroški za vodovod razdele po davkih, ne pa po osebah. Ta sklep je upravičen in bodo občani ž njim gotovo najbolj zadovoljni.

Vir: Gorenjec, 14. 10. 1911

Vrnjena nagrada. Iz Predtrga pri Radovljici. Kaj je z razpisano nagrado? Na mnoga vprašanja od raznih strani, kaj je z nagrado, katero sem javno razpisal za reveže v Predtrgu dne 14. septembra, odgovarjam, da sem cele tri tedne zastonj čakal kakega odgovora in kakih dokazov, nihče se ni oglasil. Gospodje naprednjaki, ki so za časa občinskih volitev toliko govorili o novih davkih in visokih nakladah radi nameravane gospodinjstve šole v Radovljici in so s tem več volilcev zbegali, so sedaj naenkrat postali za vse dokaze gluhi in mutasti. Napredno županstvo pa mi je vrnilo razpisano nagrado. Predtržani pa sedaj po končanih volitvah lahko sami spoznajo, kje je resnica in kje so krivi preroki. — Predtrg, dne 14. oktobra 1911. — Josip Tepina, občinski odbornik S. L. S. v Predtrgu.

Vir: Domoljub, 19. 10. 1911

Sporna vodarina. Iz Radovljice. (Vodovodno vprašanje). Dne 24. oktobra se je vršilo v Radovljici po naročilu deželnega odbora skupno posvetovanje vseh onih občinskih zastopov, kojih občine rabijo vodo iz skupnega vodovoda. Zastopan je bil radovljiški mestni zastop, občinski zastopi: Mošnje, Lesce, Begunje in Predtrg.

Skupno posvetovanje se je vršilo pod predsedstvom dr. Janka Vilfana. Namen posvetovanja je bila ureditev spornih in drugih še nerešenih vprašanj o upravi in gospodarstvu skupnega vodovoda in o medsebojnem razmerju vdeleženih občin. Pri posvetovanju, kako razdeliti stroške za vzdrževanje vodovoda med posamezne občine, je prišlo do hudega nasprotja med navzočimi meščani in med kmečkimi zastopniki. Radovljiško županstvo zahteva, da se stroški razdele po številu oseb, vsi drugi občinski zastopi pa, da se porazdele po davkih. Oboji imajo prav, vsak s svojega stališča. Za meščane bi bila zelo ugodna razdelitev na osebe, ki rabijo vodo, ker bi potem Radovljica primeroma malo prispevala in bi bilo to v veliko korist občine. Prav je, da so se meščani postavili na to stališče in s tem dobro zastopali koristi svoje občine. Enako pa tudi kmečkim zastopnikom ni vzeti za zlo, če so se z ozirom na kmečke koristi postavili na stališče, da naj se vse uredi po davkih. Kmetje so tolažili razburjene meščane, da bi tudi oni radi plačevali večjo doklado na vodo, ko bi imeli take dohodke, kakor meščani, katerim kmetje iz okolice znosijo mnogo denarja v prodajalne, trgovine in denarne zavode. Pri tem posvetovanju se je tudi končno sklenilo, da se uprava vodovoda poveri upravnemu svetu, kjer so vse občine primerno zastopane. Skupen vodovod naj ima eno skupno upravo, enako porazdelitev bremen za vzdrževanje in skupno vodarino. V vodovodni upravni svet so bili izvoljeni: Za Radovljico: g. I. Sartori, Oto Homan, Šušteršič; za Mošnje: g. I. Resman, A. Gabrijelčič, A. Cvenkelj; za Begunje: g. I. Trunk, V. Sturm; za Lesce: g. I. Žark in Valant; za Predtrg: g. Franc Grilc.

Vir: Gorenjec, 4. 11. 1911

Suša. Pomožna akcija za Radovljico in okolico. Radovljica in okolica je veliko trpela vsled suše. Ljudem zelo primanjkuje krme za živino, posebno hudo je prizadeta prašičereja. Ko je bil objavljen razglas deželne vlade o pomožni akciji, so ljudje se takoj obrnili do svojih županstev v Radovljici, Lancovem in v Predtrgu in prosili potrebnih krmil. Zasnovana pomožna akcija bode dosegla svoj namen le, če se ljudem takoj priskoči na pomoč. Drugače je vse brez pomena, ker premnogi posestniki že sedaj z največjo težavo preživljajo svojo živino.

Vir: Gorenjec, 18. 11. 1911

Tajnik Kristan. Radovljiški mestni občinski tajnik g. Šmigovc se je tako prestrašil novega občinskega odbora, kateremu bi moral v prihodnje služiti, da je kar nepričakovano odšel iz Radovljice. Bil je priden delavec in zmožen tudi, le škoda, da je bil tako liberalno zagrizen in pristranski. Svoje strankarstvo je posebno pokazal pri sestavi volilnega imenika in pri izdajanju volilnih listin. Začasno opravlja službo tajnika pisar dr. Vilfanove pisarne in bivši liberalni župan predtrški g. Kristan. Novi odbor bo moral preskrbeti tudi novega tajnika.

Vir: Gorenjec, 23. 12. 1911

1914

Elektrika na Gorenjskem. Drogovi za električni daljnovod že stoje na Bledu in proti Brezjam. Odjemalci za elektriko se pridno oglašajo. Kmalu bo zasvetila. Liberalci so od same zavisti že vsi zeleni.

Vir: Gorenjec, 5. 6. 1914

Na Završnici bode na cesarjev rojstni dan, dne 18. avgusta, deželna elektrarna od knezoškofa dr Jegliča slovesno blagoslovljena.

Vir: Gorenjec, 24. 7. 1914

1917

Podpora Jugoslovanskemu klubu. Izjave naših občin, ki se pridružujejo "Deklaraciji Jugoslovanskega kluba" z dne 30. maja, ter oklicu vseh zastopnikov političnih strank - se množe. Zadnji čas so se oglasile občine: Sodražica, Radovljica, Lancovo, Predtrg, Mošnje, Leše, Lesce, Breznica, Ovsišje-Podnart, Rateče, Boh. Bistrica, Koroška Bela, vse občine vipavskega sodnega okraja, občina Predosel.

Vir: Domoljub, 8. 11. 1917

1920

Požar v Predtrgu. V nedeljo zvečer so z Gorenjskega se vračajoči izletniki prinesli v Ljubljano novico, da je Radovljica gorela in da je bil velikanski požar. O tem požaru smo prejeli naslednje poročilo očitidca:

Radovljica, 7. marca. Danes ravno v trenutku, ko so začeli ljudje prihajati iz cerkve od glavne maše, ob 11. uri 15 min. dopoldne je nastalo na trgu veliko razburjenje. Zvonovi so začeli biti plat zvona. Po trgu se je bliskovito razlegal krik: »Gori! Gori! V Predtrgu gori!« Na sredi vasi Predtrg je začelo goreti. Otroci so se igrali z ročnimi granatami. Hoteli so eno zažgati, da bi eksplodirala. Granata se je zažgala in povzročila požar. Takoj je švignil velik zubelj proti nebu. Ker je pihal silen veter, se je začel požar takoj širiti na bližnja posestva in bila je velika nevarnost, da vpepelil ves Predtrg. V desetih minutah je bilo vse v plamenu. Ljudje so takoj hiteli gasit. Okoliške požarne brambe so prihitele na lice požara ter začele z rešilno akcijo. Hvala gre tudi državnim železnicam, ki je aranžirala posebne vlake in sicer za požarne brambe z Jesenic v dveh vlakih in za požarno brambo v Kranju v enem vlaku. Požarna bramba v Trziču je došla z avtomobilom. - Gorelo je 2 uri in pol. Z velikim in težavnim naporom se je požarnim brambam posrečilo lokalizirati ogenj in ga proti večeru udušiti.

Kako velikanska je bila nevarnost za okolico, je jasno iz dejstva, da je ves čas vladal silen veter, ki je goreče snope slame nosil 2/3 ure daleč. Pri hiši, kjer je nastal ogenj so imeli več ročnih granat, ki so med požarom trikrat eksplodirale.

Popolnoma uničenih je osem hiš z vsemi gospodarskimi poslopji vred. Živino so pravočasno rešili, zgorel je samo en jarec. Mnogim posestnikom so zgorele znatne množine bankovcev, skoro povsod pa obleka, perilo in hišna oprava. Škoda je velikanska.

Vir: Slovenski narod, 9. 3. 1920

Velik požar v Radovljici. Včeraj dopoldne je Pred trgovom pri Radovljici izbruhnil velik požar, ki je upepelil 8 hiš z vsemi gospodarskimi poslopji. Gasit so prihitele požarne hrambe od blizu in daleč, iz Trziča, Kranja in drugod. Tudi ljudstvo z vseh krajev Gorenjske je hitelo v Radovljico pomagat. Kako je ogenj nastal, ni še znano.

Vir: Slovenec, 9. 3. 1920

Velik požar v Radovljici. 7. t. m. dopoldne je Predtrgom pri Radovljici izbruhnil velik požar, ki je upepelil 8 hiš z vsemi gospodarskimi poslopji. Gasit so prihitele požarne brambe od blizu in daleč, iz Tržiča, Kranja in drugod. Tudi ljudstvo z vseh krajev Gorenjske je hitelo v Radovljico pomagat. Kako je ogenj nastal, ni še znano.

Vir: Domoljub, 10. 3. 1920

Iz Radovljice - Požar v Predtrgu. V nedeljo dne 7. t. m. nekako ob pol 12. uri se je po neprevidnem ravnanju z gorečim pepelom vnelo v podstrešju posestnika Tomaža Valanda in v hipu je bilo 8 hiš z velikimi gospodarskimi poslopji v plamenu. Na lice mesta je prihitela takoj domača požarna bramba pod vodstvom Franceta Dolžana, kateri se je s pomočjo in neustrašnim delovanjem vseh slojev Radovljičanov, gori od samega g. okrajnega glavarja in do zadnjega meščana posrečilo ogenj omejiti v toliko, da je bila velika nevarnost za predmestje in mesto Radovljica odstranjeno. Takoj na to so dospela gasilna društva iz Mošenj, Begunj, Breznice, Ribnega, Ljubna in Mlinega pa z bencim-motorjem, nadalje pa sta po prizadevanju domačega postajenačelnika prihтели s posebnim vlakom požarni brambi jeseniška in tovarniška, z drugim vlakom zopet društvi iz Kranja in Tržiča, ki so krepko, požrtvovalno in neumorno gasile, dokler niso vdušile do dobrega strašni požar. Omeniti nam je še treba vrlo delovanje gg. orožnikov in domačih č. gg. duhovnikov. G. Vinko Resman je zelo spretno opazoval, kje je najbolj potrebna pomoč, ter vzpodbujal navzoče k vztrajnosti, vodo so z veliko vztrajnostjo nosile radovljiške gospe in gospodične, ravno tako tudi nekatera iz daljnih vasi. Rodbina Fürsagerjeva je pomogla kar največ mogoče; utrujene gasilce neprestano krepčila s pivom, moštom in kruhom. Vsa čast vsem. Pogorelo je osmim posestnikom skoro vse gospodarsko orodje, med drugim en konj, več prašičev, ovac, kuretine itd. Več gasilcev je pri tem zadobilo lahko telesne poškodbe. N. Papler, posestnik iz Vrbenj, je dobil pri reševanju konj iz gorečega hleva težke poškodbe, prepeljali so ga domov, upati je, da bode okreval. Škoda pogorelcem je zelo občutna in hipno nepregledna. Požar je pazno zasledoval g. okr. glavar, ki bo, kakor upamo, zastavil vse svoje sile, da priskoči bednim pogorelcem na pomoč. Sila je velika in nujna! Kličemo za to vse prizadete faktorje, da čim preje priskočijo nesrečnežem na pomoč.

Vir: Slovenski narod, 10. 3. 1920

Prošnja. Dne 7. marca t. l. je uničil silni požar v Predtrgu pri Radovljici osmim posestnikom vsa stanovanjska in gospodarska poslopja. Pogorela je tudi vsa krma, orodje, vozovi, stroji, obleka, žito in drugo. Škoda se ceni na milijon kron — zavarovalnina pa znaša komaj 30.000 K! Pri sedanji draginji je nemogoče, da bi se prizadeti vsaj deloma izkopal iz svoje nesreče, ako se jih naša javnost ne usmili! Obračamo se torej na visoko deželno vlado, na svoje plemenite sorojake, na župne in občinske urade, na gospodarske organizacije s prošnjo, da priskočijo pogorelcem na pomoč z milodari. Darove v denarju in blagu hvaležno sprejema županstvo v Predtrgu in župni urad v Radovljici. Pomožni odbor v Predtrga pri Radovljici.

Opomba tajništva Jugoslov. Kmetske zveze: Poživljamo vse naše pristaše, da priskočijo pogorelcem na pomoč in da vsak žrtvuje, kolikor more. V stiski je vsak, še tako majhen dar dobrodošel. Odbori Kmetskih zvez naj pobirajo darove in naj jih pošljejo Pomožnemu odboru.

Vir: Domoljub, 17. 3. 1920

Nabiranje darov pogorelcem. Poziv. Dne 7. t. m. je požar vpepelil v Predtrgu pri Radovljici osmero posestnikom hiše, gospodarska poslopja, hleve, skoro vso hišno in

gospodarsko opravo, poljedelske stroje, skoro vso obleko, perilo in obuvala, nekaj živine in prašičev. Škoda znaša okoli 750.000 K, zavarovalnina je le malenkostna. Vsled požara je prizadetih 9 rodbin z 51 rodbinskimi člani. Vsi ti so v skrajni bedi, po svoji lastni moči si ne morejo pomagati, treba jim je pomoči od drugod. Da se jim olajša beda, razpisujem s tem nabiranje malih darov po vsej Sloveniji. Darovi se sprejemajo v Ljubljani, poverjeništvu za notranje zadeve (ravnateljstvo pomožnih uradov) in pri mestnem magistratu, drugod pri vseh okr. glavarstvih, pri mestnih magistratih v Celju, Mariboru in Ptujju in pri načelniku pomožnega odbora, županu Ivanu Valant v Predtrgu. Darovi se bodo razglasili v »Ur. listu« in odkazali svojemu namenu. — Poverjenik za notranje zadeve: Remec s. r.

Vir: Domoljub, 31. 3. 1920

1924

Bogokletstva so na dnevnem redu pri liberalni mladini. Te dni so radovljiški orjunci ponoči tako rjovelj po Predtrgu, da so vsi ljudje planili iz spanja. Med rjojenjem so pridno izrekli razna bogokletstva. Ni čuda, če je njihova vsakdanja hrana bogokletni »Slov. narod« in bogoskrunsko »Jutro«.

Vir: Domoljub, 17. 12. 1924

1925

III. gorenjski orlovski tabor v Radovljici. ... Spored tabora je v glavnem sledeči: Po prihodu jutranjih vlakov bodo na telovadišču skušnje za popoldanski nastop. Ob pol 11 sprevod s telovadišča na glavni trg, kjer bo sv. maša. Po sv. maši orlovski tabor. Popoldne ob pol 3 bo na travniku g. župana Vinka Resmana v Predtrgu telovadni nastop (posebno zanimive bodo točke iz lahke atletike — tekma za prvenstvo Gorenjske). Po telovadbi bo na senčnatem vrtu g. Kleindinsta v Predtrgu prosta zabava s koncertom jeseniške godbe.

Vir: Domoljub, 23. 7. 1925

1928

Krojaškega vajenca sprejme Josip Jurc, krojaški mojster, Predtrg pri Radovljici, Gor.

Vir: Domoljub, 19. 9. 1928

1932

Vajenca sprejemem takoj z vso oskrbo. Anton Košir, kovaštvo, Predtrg št. 81, Radovljica.

Vir: Domoljub, 16. 11. 1932

1933

Konec občine Predtrg: Radovljiški srez je imel do sedaj 22 občin, po novi ureditvi jih ima 15, torej 7 manj. Neizpremenjenih je ostalo 8 občin. Odslej bodo v srezu

nasljednje občine: 1. Bled, 2. Bohinjska Bistrica, 3. Bohinjska Srednja vas, 4. Brezje (Leše, Ljubno, Mošnje), 5. Breznica, 6. Dovje-Mojstrana, 7. Gorje (Gorje brez kraja Podmožakla), 8. Jesenice (Jesenice in kraj Podmožakla iz občine Gorje), 9. Koroška Bela, 10. Kranjska gora, 11. Kropa (Kamna gorica, Kropa, Ovšišje), 12. Lesce (Lesce, Begunje), 13. Radovljica (Radovljica, Predtrg), 14. Rateče (Rateče-Planica), 15. Ribno (Ribno, Lancovo).

Triglav, 16. 09. 1933

1936

Diamantna poroka. Diamantno poroko sta praznovala te dni, g. Jožef Tepina in njegova življenjska družica ga. Ivana v Radovljici. G. Tepina, ki je rodil teta 1850. v Stražišču pri Kranju, je do svoje upokojitve služboval kot vodja radovljiške postaje. Bil je zmerom vnet narodnjak in splošno priljubljen. Iz zakona se jima je rodilo 11 otrok, izmed katerih živijo le še dva sinova in dve hčerki. Javnost diamantne poroke je bila za družino toliko pomembnejša, ker se je poročila tudi slavljenceva vnukinja, hčerka sina Antona, z g. Vinkom Magistrom. Obema paroma čestitke!

Vir: Domovina, 11. 6. 1936

1937

† **Tepina.** K večnemu počitku smo položili Tepinovo mamo iz Predtrga, ki je umrla v visoki starosti 83. let. Bila je skrbna mati 11 otrokom, zvesta tovarišica svojemu možu Jožefu, upokojenemu postajenačelniku, zdaj potrtemu vdovcu. S cerkveno svečano slavnostjo sta obhajala maja meseca lanskega leta izredni življenjski dogodek: svojo biserno poroko v krogu svojih štirih še živih otrok, zetov, snah in vnukov. Kako je bila pokojnica pri vseh slojih župnije priljubljena, je pokazal nepričakovano velik pogrebni sprevod, katerega se je udeležila tudi dolga vrsta uniformiranih domačih gasilcev pod vodstvom načelnika g. Perca. Cerkevni in društveni pevski zbor je nepozabni mami v časten spomin in slovo dovršeno zapel v cerkvi „Usliši nas“ in na pokopališču »Človek glej« pod taktirko organistu g. Mihelčiča. Vsem iz srca je rekel ob grobu g. dekan Fatur, ki je vodil pogreb ob asistenci domačega kaplana g. Kunstlja in kaznilniškega kurata g. Hafnerja: Vsedobri Bog, ki si dal ranjki Tepinovi mami dočakati biserno poroko na zemlji, pokloni ji še zaslužno biserno krono v nebesih.

Gorenjec, 23. 1. 1937

† **Jože Tepina.** (Smrtna kosa). V nedeljo je umrl g. Jože Tepina, postajni mojster in starosta slovenskih železničarjev v starosti 87 let, po rodu iz Stražišča nad Kranjem. Bil je 22 let predstojnik postaje v Radovljici, kjer se je po upokojitvi tudi stalno naselil. Pred nekaj dnevi mu je umrla žena, s katero je preživel 61 let v srečnem zakonu. Njene smrti dobri starček ni mogel preboleti in ji je v enem tednu sledil. Imela sta 11 otrok, od katerih žive še štirje, dva sina in dve hčerki, vsi v dobrih življenjskih položajih. Bil je mož poštenjak in splošno priljubljen. Bodi mu lahka domača zemlja.

Vir: Domovina, 28. 1. 1937

† **Frančiška Žerovec.** V Predtrgu pri Radovljici je umrla soproga vodovodnega monterja Frančiška Žerovec.

Vir: Domoljub, 7. 4. 1937

1938

† **Ivana Vogeljik.** Radovljica. Dne 17. februarja smo pokopali Legatovo mamo iz Predtrga ob nepričakovano veliki udeležbi pogrebcev. Zaslužila je to! V 35. letu je postala vdova s petimi nepreskrbljenimi, otroki. Najstarejši Lojze — zdaj industrijalec s pleteninami — je bil komaj 10 let star, vsi drugi pa mlajši. Kako težka je bila skrb za ohranitev prastare kmetijske domačije, kako mučna vzgoja nedoraslih otročičev v strahotnih razmerah svetovne vojne. Pa v zaupanju na Boga in na svoje roke je vse prestala; njene žrtve so jej vračali otroci z vdano ljubeznijo, vaščani so pa spoštovali junaško mater in pridno gospodinjo. Rajniki, z mučno boleznijo še zadnje čase težko preizkušeni materi ohranimo blag spomin, vsem otrokom pa naše iskreno sožalje! — Tridnevna pobožnost prihodnjo nedeljo se bo vršila v dekanijski cerkvi, kakor druga leta. Pridige bodo v nedeljo ob pol 8, ponedeljek ob 3 in v torek ob 10. Pomagat pride g. pater z Brezij.

Vir: Domoljub, 23. 2. 1938

† **Ivana Vogeljik.** V Predtrgu pri Radovljici je zapustila solzno dolino Ivana Vogeljik p. d. Legatova mama.

Vir: Domoljub, 23. 2. 1938

1939

† **Kristinca Šušteršič.** V Predtrgu pri Radovljici je odšla med nebeške krilatce Kristinca Šušteršič.

Vir: Domoljub, 17. 8. 1939

1943

† **Ana Dežman.** V Razbojni, v okraju Brus v Srbiji, je dne 16. junija umrla Ana Dežmanova iz Lancovega odnosa Predtrga pri Radovljici. Pokojnica zapušča pet še nepreskrbljenih otrok, kateri bodo izgubo matere občutili še bolj, ker so brez očeta ostali že pred začetkom te vojne.

Vir: Domoljub, 18. 8. 1943

† **Ana Dežman.** Smrt slovenske matere. V Razbojni v občini Dubci, v srbskem okraju Brusu je umrla nedavno slovenska mati Ana Dežmanova iz Lancovega oz. Predtrga pri Radovljici, stara 47 let. V Srbiji je ostalo pet njenih otrok, starih 18, 17, 14, 11 in 9 let, samih dvojnih sirot.

Vir: Domoljub, 1. 9. 1943

† **Anton Mrak.** V Radovljici je umrl 77 letni posestnik in nekdanji župan Anton Mrak.

Vir: Domoljub, 15. 12. 1943

.....

Popolni naslovi virov:

Vir: Radovljiška ravnina - Dežela v prvi polovici 19. stoletja: agrarno gospodarstvo in začetki industrializacije (mag. Jure Sinobad; Dežela - Kulturno zgodovinski oris Radovljiške ravnine)

.....

To je osnovna mapa, kjer bodo zbrani članki, ki jih bomo o Predtrgu (in okolici) našli v digitaliziranih starih časopisih. Začasno bodo nekaj časa v tej mapi tudi najstarejše podobe (vedute, slike, fotografije ...), karte (zemljevidi, mape ...) in podobno (npr. skeni občinskih žigov, poštnih žigov ...).

Ko bo vsega preveč, bomo mapo razdelili v dve; v bistvu bomo iz te mape naredili bogatejšo mapo, ki bo nosila naslov »Zgodovina Predtrga«. V to mapo pa bomo potem vlagali vse, kar bomo našli (in seveda lahko pretipkali ali poskenirali) o tem koncu naše občine.

Tak primer so »dobravske mape«. Kaj vse se da najti o majhnih zaselkih pa nam je pokazal g. Rok Gašperšič z fenomenalno knjigo *Monografija vasi Mišače*.

Nam znana literatura, ki govori o zgodovini Ljubnem (in okolici):

-

.....

Sestavil: Goran Lavrenčak – DAR

Prvič objavljeno: 31. 5. 2017

glavrencak@gmail.com